

Кәсіптік стандарт: «Қойларды және ешкілерді өсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: «Қойларды және ешкілерді өсіру» кәсіптік стандарты (бұдан әрі – кәсіптік стандарт) «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді және біліктілік және құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайды, сондай-ақ ұйымдарда балық шаруашылығы саласындағы жұмыстарға арналған кең ауқымды міндеттерді шешуге арналған.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Бонитер (сыныптаушы) – бонитирлеу (бағалау) бойынша қызметтер көрсету жөніндегі қызметті бастағаны туралы уәкілетті органға хабарлама жасаған жеке тұлға. Бонитердің (сыныптаушының), техник-ұрықтандырушының және эмбриондарды транспланттау (ауыстырып салу) жөніндегі маманның біліктілікті арттыру курстарынан өту және біліктілікті арттыру курстарынан өткені туралы сертификатты алу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2023 жылғы 3 наурыздағы № 82 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 13 наурызда № 32047 болып тіркелді.

2) Бонитирлеу – тиісті сыныпты немесе индексті бере отырып, малдың асыл тұқымдық құндылығының деңгейін белгілер шаруашылық тұрғысында пайдаланылатын белгілер кешені бойынша (тұқымдылығы, өнімділік сапасы, экстерьерлік-конституциялық ерекшеліктері) анықтау.

3) Ешкі өсіруші – ешкі өсіру жөніндегі маман.

4) Ешкі шаруашылығы – ешкі өсірумен айналысатын мал шаруашылығы саласы.

5) Қой өсіруші – қой өсіру жөніндегі маман.

6) Қой шаруашылығы – қой өсірумен айналысатын мал шаруашылығы саласы.

7) Ғылыми қызметкер – ҒЗИ, кәсіпорындарда немесе ЖОО-ларда ғылыми қызметпен айналысатын ғалымдардың бірқатар лауазымдарының жалпы атауы.

8) Азықтандыру нормасы – тіршілік етуді қолдау және өнімнің белгілі бір мөлшерін өндіру үшін жануарларға қажетті қоректік, биологиялық белсенді заттар мен энергияның мөлшері.

9) Қой шаруашылығы фермасы – қой өсірумен және қой шаруашылығы өнімдерін өндірумен айналысатын ауыл шаруашылығы кәсіпорнының бөлімшесі.

10) Қой қора – қойларды ұстауға арналған қой шаруашылығы фермасының негізгі өндірістік ғимараты.

11) Отар – бірге ұстау және жаю үшін қалыптасқан қой табыны.

12) Іріктеу – шаруашылық тұрғысынан неғұрлым құнды мал басын таңдау.

13) Бордақылау – жануар денесінде ақуыз мен майдың көп мөлшерін жинақтау және жоғары сапалы ет алу мақсатында артық азықтандыру.

14) Жайылым – шөп қоректі жануарларды жаю үшін жүйелі пайдаланылатын шөпті өсімдіктері бар ауыл шаруашылығы алқаптары.

15) Асыл тұқымды мал – республикалық палатада тіркелген тұқымның өнімділік бағыты мен деңгейіне жауап беретін таза тұқымды мал.

16) Асыл тұқымды өнім (материал) – асыл тұқымды мал, сондай-ақ асыл тұқымды малдан алынған ұрық, эмбриондар, инкубациялық жұмыртқа, тәуліктік балапандар, уылдырық, дернәсілдер мен құтшабақтар, асыл тұқымды аналықтар, асыл тұқымды бал ара ұялары және бал ара пакеттері.

17) Асыл тұқымды табын – малдар толықтырушы төлді алу және өсіру үшін пайдаланылады. Асыл тұқымды малдарға барлық таза тұқымды малдар емес, тек өз қасиеттері бойынша зауыттық мақсаттарға сай келетін және асыл тұқымды тағайындалуды алатын малдар жатады.

18) Таңдау – ауыл шаруашылығы жануарларының қолда бар, неғұрлым құнды тұқымдарын жақсартудың және жаңаларын құрудың неғұрлым пәрменді тәсілдерін таңдау.

19) Пайдалану табыны – мал шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша жоспарлы тапсырмаларды орындауға арналған табын, ол үшін аз шығынмен өнім беретін жоғары өнімді малдарды өсірген жөн.

20) Сақман – жасы бірдей және дамуы бірдей еметін қозылары бар қой тобы.

21) Селекционер – адам үшін пайдалы қасиеттері бар немесе қоршаған орта жағдайларына неғұрлым тиімді бейімделуге көмектесетін жануарлар, өсімдіктер мен басқа да тірі организмдердің қолда бар түрлерін жақсартумен және жаңа түрлерін шығарумен айналысатын ғалым.

22) Селекция (лат. seligere «таңдау») – жануарлардың жаңа тұқымдарын, өсімдіктер сорттарын, микроорганизмдер штамдарын жасау және қолданыстағыларын жақсарту әдістері туралы ғылым.

23) Табынның құрылымы – бұл шаруашылықтағы жануарлардың жыныстық және жастық критерийлерінің пайыздық арақатынасы.

24) Шопан – қой бақташысының атауы.

25) Ақпараттық білім беру – білім беру ұйымдарынан және білім беру қызметтерін ұсынатын ұйымдардан тыс күнделікті қызмет барысында алынатын және оқыту нәтижелерін растайтын құжатты берумен сүйемелденбейтін білім беру түрі.

26) Бейресми білім беру – оқу орнын, мерзімдері мен нысанын есепке алмай көрсетілетін білім беру

қызметтерін ұсынатын және оқыту нәтижелерін растайтын құжатты берумен сүйемелденетін ұйымдар жоспарлаған, ұйымдастырған және жүзеге асыратын білім беру түрі.

27) Кәсіби кіші топ – еңбек функцияларының тұтас жиынтығымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттермен қалыптасқан кәсіптер жиынтығы.

28) Кәсіби топ – жалпы интеграциялық негізі бар (мақсаты, объектілері, технологиялары, оның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен құзыреттерінің ұқсас жиынтығын болжайтын кәсіби кіші топтардың жиынтығы.

29) Біліктілік – белгілі бір еңбек функцияларын сапалы орындауға жұмыскердің даярлық деңгейі.

30) Біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкердің даярлық деңгейіне және құзыретіне қойылатын талаптардың жиынтығы.

31) Еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы.

32) Кәсіптік стандарт – кәсіптік қызметтің нақты саласында біліктілік деңгейіне, құзыреттеріне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт.

33) Кәсіп – арнайы даярлық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталатын белгілі бір білімді, іскерлікті және практикалық дағдыларды талап ететін адамның еңбек қызметі сабақтарының негізгі түрі.

34) Салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы.

35) Ұлттық біліктілік шеңбері – салалық біліктілік шеңберлерін, кәсіптік стандарттарды әзірлеу үшін деңгейлердің, біліктіліктердің, жалпы кәсіптік құзыреттердің бірыңғай шкаласын айқындайды.

36) Машықтар – қызметті жүзеге асыру және міндеттерді шешу мақсатында білімді пайдалану және құзыреттілік таныту қабілеті (логикалық, интуитивтік, шығармашылық және практикалық ойлауды пайдалану).

37) Білім – оқу және жеке тәжірибесі арқылы ақпаратты меңгеру нәтижесі, оқу немесе жұмыс саласына қатысты фактілер, қағидаттар, теория мен практика жиынтығы, біліктіліктің міндетті түрде бағалануға тиіс бөлігі.

38) Құзыреттер – белгіленген біліктілік деңгейінің кәсіби қызметінде міндеттерді орындауды қамтамасыз ететін субъекті қызметінің сапасы.

39) Тәжірибе – саналы қызмет, белгілі бір уақыт аралығында меңгерілген және тиімді пайдаланылатын білім және білік.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) ҚР – Қазақстан Республикасы
- 2) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамасы
- 3) БА – Біліктілік анықтамасы
- 4) ББХСК – Білім берудің халықаралық стандартты жіктемесі
- 5) КС – Кәсіптік стандарт
- 6) ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері
- 7) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері
- 8) ҚжЕӨ – Қойларды және ешкілерді өсіру
- 9) ТжКБ – Техникалық және кәсіптік білім

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қойларды және ешкілерді өсіру

5. Кәсіптік стандарттың коды: A01450055

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

A Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.4 Мал шаруашылығы

01.45 Қойларды және ешкілерді өсіру

01.45.0 Қойларды және ешкілерді өсіру

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

72 Ғылыми зерттеулер және әзірлемелер

72.1 Жаратылыстану мен техникалық ғылымдар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер

72.11 Биотехнологиялар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер

72.11.0 Биотехнологиялар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер

M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

75 Ветеринарлық қызмет

75.0 Ветеринарлық қызмет

75.00 Ветеринарлық қызмет

75.00.0 Ветеринарлық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандартта қой мен ешкі өсіру, мал шаруашылығының өнімділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар өткізумен айналысатын кәсіптердің сипаттамасы келтірілген. Осы кәсіптік стандартқа туынды лауазымдар енгізілмеген: басшылардың орынбасарлары, аға, жетекші және бас мамандар, олардың міндеттері, білімдері, машықтары мен дағдылары базалық лауазымдар негізінде айқындалады және ұйымдағы штаттық нормативтер мен кестелер негізінде

белгіленеді. Аға, жетекші және бас мамандардың қажетті жұмыс өтіліне қойылатын талаптар І біліктілік санатындағы мамандар үшін көзделген талаптармен салыстырғанда 2-3 жылға көбейеді. Технологиялық процесті жүргізу кезінде жекелеген кәсіптердің біліктілігі төмен деңгейлеріндегі жұмыстардың сипаттамаларына сәйкес біліктілігі анағұрлым жоғары мамандардың басшылығымен жүргізіледі. Мұндай жағдайларда біліктілігі жоғары деңгейдегі мамандар технологиялық процестерді жүргізуді немесе сол кәсіптің біліктілігі төмен деңгейдегі мамандардың жекелеген жұмыстарды орындауын ұйымдастыра алады. Біліктіліктің неғұрлым төмен деңгейлерінің сипаттамаларында келтірілген жұмыстар біліктіліктің неғұрлым жоғары деңгейлерінің сипаттамаларында көрсетілмеуі мүмкін. «Білім» бөлімінде қамтылған теориялық және практикалық білімге қойылатын талаптармен қатар, жұмыскерлер: ішкі еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, экологиялық, өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі тәртіп пен нормаларды, санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды, жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру және ұстау тәртібін білуі тиіс.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

- 1) Шопан - 1 СБШ-нің деңгейі
- 2) Қой шаруашылығы кешені мен механикаландырылған фермалардың операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
- 3) Қой өсіру жөніндегі фермер - 4 СБШ-нің деңгейі
- 4) Қой өсіру кешенінің және механикаландырылған фермалардың бригадирі - 4 СБШ-нің деңгейі
- 5) Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі - 5 СБШ-нің деңгейі
- 6) Ветеринариялық дәрігер - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Шопан»:			
Топтың коды:	9211-2		
Қызмет атауының коды:	9211-2-011		
Кәсіптің атауы:	Шопан		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	1		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 105. Шопан. Параграф 1. Шопан, 3-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 105. Шопан. Параграф 2. Шопан, 4-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 105. Шопан. Параграф 3. Шопан, 5-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 105. Шопан. Параграф 4. Шопан, 6-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: бастауыш білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтіліне талап етілмейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	жұмыс орнында нұсқама/тағылымдама немесе қысқа мерзімді оқыту;		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9211-2-004 - Бақташы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бекітілген қой мен ешкі басын күту, ұстау, сондай-ақ бағу және суару бойынша қосалқы жұмыстарды орындау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бекітілген қой мен ешкілерді күту және күтіп ұстау бойынша қосалқы жұмыстар 2. Бекітілген қой мен ешкі басын бағу және суару бойынша қосалқы жұмыстар	

	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Бекітілген қой мен ешкілерді күту және күтіп ұстау бойынша қосалқы жұмыстар	Дағды 1: Қой мен ешкінің бекітілген басына күтім жасау	Машықтар: 3-разрядқа арналған машықтар 1. Қойлар мен ешкілерді белгіленген тәртіпке сәйкес азықтандыруды, суаруды, тазалауды және жайылымға шығаруды қамтамасыз ету. 2. Жануарларды ұстауға арналған орындарды қолмен және механикаландырылған тәсілмен тазалау. 3. Жануарлардың жалпы денсаулық жағдайын бақылау, ауру белгілерін дер кезінде анықтау. 4. Тұяқтарға, жүнге, желінге және тері жамылғыларына күтім жасау шараларын жүргізу. 5. Зоогигиеналық нормаларды, қауіпсіздік ережелерін және ветеринариялық талаптарды сақтау. 4-разрядқа арналған машықтар 1. Жануарларды күнделікті тексеріп, ауру белгілері мен мінез-құлқындағы ауытқуларды анықтау. 2. Жануарларды азықтандыру, суару және тазалау жұмыстарын орындау. 3. Жануарлар ұстайтын орындардың санитарлық жағдайын сақтау. 4. Элементарлы ветеринариялық-алдын алу шараларын жүргізу (тұяқ өңдеу, санитарлық қырқу және т.б.). 5. Азықтандыру мен ұстаудың белгіленген режимін сақтау. 6. Қоршаулардың, суаратын құрылғылардың және басқа да жабдықтардың тұтастығын бақылау. 5-разрядқа арналған машықтар 1. Жануарлардың физиологиялық жағдайын ескере отырып, толыққанды азықтандыру рационын қамтамасыз ету. 2. Қойлар мен ешкілерді қарап, денсаулығын бағалау және ауру белгілерін анықтау. 3. Аурулардың алдын алу және алғашқы ветеринариялық көмек көрсету әдістерін қолдану. 4. Қора-жайлар мен жайылымдардың санитарлық-гигиеналық жағдайын бақылап, сақтап отыру. 5. Төлдерге, саулықтар мен ешкілерге (қотандауға дайындау, лактация кезеңі және т.б.) жеке және топтық күтім көрсету. 6. Жануарлардың күйін бағалау және бастапқы есепке алу жұмыстарын жүргізу. 6-разрядқа арналған машықтар 1. Саулықтар, қошқарлар мен текелерге кешенді күтім ұйымдастыру. 2. Жануарларды жасына және физиологиялық ерекшеліктеріне сәйкес азықтандыру, суару және жайылымға шығару. 3. Саулықтардың тұқымдық сапасын жақсарту шараларын жүргізу. 4. Төл алу көрсеткішін арттыру мақсатында дұрыс күтім мен азықтандыруды қамтамасыз ету. 5. Жануарлардың зоотехникалық және тұқымдық есебін жүргізу. 6. Төлдерді енесінен ажыратқаннан кейін 1,5 жасқа дейінгі кезеңде денсаулығы мен физикалық дамуын бақылау.

	Білімдер: 3-разрядқа арналған білімдер 1. Қойлар мен ешкілердің анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Жануарлардың физиологиялық жағдайына байланысты азықтандыру мен суарудың нормалары. 3. Қой мен ешкі ұстаудың технологиялары (қорада ұстау, жайылымда ұстау, аралас әдіс). 4. Ауру белгілері және мамандарды хабардар ету тәртібі. 5. Ұсақ малға күтім жасау кезінде жеке гигиена және еңбекті қорғау ережелері. 4-разрядқа арналған білімдер 1. Қойлар мен ешкілердің анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 2. Ұсақ малға күтім жасауға байланысты зоогигиена және ветеринария негіздері. 3. Азықтандыру мен суарудың нормалары және тәртібі. 4. Қора-жайларды санитарлық ұстауға қойылатын талаптар. 5. Ауру белгілері және жануарларға алғашқы көмек көрсету ережелері. 6. Қой мен ешкіге күтім жасау кезінде қолданылатын құрал-саймандар мен жабдықтар. 5-разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкінің анатомо-физиологиялық ерекшеліктері, негізгі аурулар мен олардың белгілері. 2. Жем-шөптің қоректік құндылығы, өнімділігі мен жасына байланысты азықтандыру нормалары. 3. Төлі, аналық мал, сауын ешкілерге күтім жасауға қойылатын талаптар. 4. Асылдандыру жұмысының және мал сұрыптаудың негіздері. 5. Зоогигиеналық және ветеринарлық күтім ережелері. 6. Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және малмен жұмыс істеу ережелері. 6-разрядқа арналған білімдер 1. Аналық мал, төл және өндіруші қошқарлар мен текелерді племзаводтарда ұстау технологиясының ерекшеліктері. 2. Қой мен ешкінің асыл тұқымдық сапасын жақсартудың негізгі әдістері. 3. Племзаводтарда азықтандыру, суару және жаю ұйымдастыру ережелері. 4. Қой шаруашылығы мен ешкі өсірудегі зоотехникалық және асылдандыру есебінің негіздері. 5. Жануарлардың денсаулығы мен өнімділігінің көрсеткіштері және оларды бағалау әдістері. 6. Племқор малды ұстауға қойылатын санитарлық және ветеринарлық талаптар
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Қойлар мен ешкілерді ұстау технологияларының түрлері бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар: 3-разрядқа арналған машықтар 1. Жануарлардың жасы, физиологиялық жағдайы мен өнімділік бағытын ескере отырып, әртүрлі ұстау технологияларын (қорада, жайылымда, лагерьлік, серуенсіз және т.б.) қолдану. 2. Таңдалған технологияға сәйкес қора-жайларды, қоршауларды және жайылымдарды дайындау және жабдықтау. 3. Қыста және жазда ұстау жағдайларын (температура, желдету, жарықтандыру және т.б.) тиісті деңгейде қамтамасыз ету. 4. Ұстау параметрлерінің (температура, ылғалдылық, астаулар мен суарғыштардың толуы, қоралардың санитарлық жағдайы) есебін жүргізу. 5. Ұстау технологиясы өзгерген кезде жануарларда стресс пен шамадан тыс жүктемелердің алдын алу бойынша іс-шараларды орындау. 4-разрядқа арналған машықтар 1. Ұстау технологиясын (қорада, жайылымда, аралас) ескере отырып, жұмыстарды орындау. 2. Белгіленген санитарлық нормаларға сәйкес қора-жайларды, жабдықтарды және төсеніштерді дайындау. 3. Жануарларды ұстау орындарында қолайлы микроклимат жағдайларын қамтамасыз ету. 4. Ұстау жағдайы өзгергенде жануарларға күтім жасау. 5. Жануарларды ұстауда зоогигиеналық талаптарды сақтау. 5-разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкіні байлаулы, бос байлаусыз, қорада, жайылымда және аралас ұстау жағдайларында ұстау технологияларын қолдану. 2. Маусымдық, физиологиялық жағдайын және өнімділік бағытын ескере отырып, ұстаудың ұтымды режимін ұйымдастыру. 3. Қора-жайларда зоогигиеналық нормаларға сәйкес микроклиматты қамтамасыз ету. 4. Қой мен ешкіге арналған ұстау жабдықтары мен құрал-саймандарын пайдалану және қызмет көрсету. 5. Қотандау маусымына дайындық және малды қайта топтастыру жұмыстарына қатысу. 6. Ұстау орындарының, астау-суарғыштардың және төсеніштердің санитарлық жағдайын бақылау. 6-разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкіні әртүрлі ұстау технологияларымен (байлаулы, қорада, жайылымда, аралас) жұмыстарды ұйымдастыру және орындау. 2. Жануарларға арналған қора-жайларда микроклимат пен санитарлық нормалардың сақталуын қамтамасыз ету. 3. Ұстау технологиясына сәйкес жемдеу мен суарудың сапасын бақылау. 4. Әртүрлі ұстау жүйелерінде (мысалы, жазда жайылымда, қыста қорада) аурулардың алдын алу және жануарлардың саулығын сақтау шараларын орындау. 5. Жануарларға әртүрлі жағдайларда күтім жасау. 6. Жануарларды ұстауға қатысты қажетті есеп пен құжаттаманы жүргізу.
---	--

		Білімдер: 3-разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіні ұстау технологияларының түрлері және олардың ерекшеліктері. 2. Маусымға және жануарлар категориясына байланысты ұстау шарттарына қойылатын талаптар. 3. Ұстау технологиясын таңдауға әсер ететін физиология негіздері. 4. Әр түрлі ұстау жүйелерінде зоогигиеналық нормалар мен санитарлық талаптар. 5. Әр технологияға сәйкес жабдықтар, құрал-саймандар мен қора-жайларға қойылатын талаптар. 4-разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіні ұстаудың негізгі жүйелері мен технологиялары. 2. Жануарлардың жасына және өнімділігіне байланысты зоогигиеналық ұстау нормалары. 3. Қора-жайлар, жабдықтар мен құрал-саймандарға қойылатын талаптар. 4. Жануарларды ұстаудың маусымдық ерекшеліктері. 5. Ұстау шарттарының мал денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 5-разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіні ұстаудың негізгі технологиялары: жайылым-қора, қора-үйқамақ, жыл бойғы жайылымдық және т.б. 2. Қораларда және жайылым алаңдарында жануарлардың орналасу тығыздығына қойылатын нормативтер. 3. Ұстау шарттарына қатысты зоогигиеналық талаптар (температура, ылғалдылық, жарықтандыру, желдету). 4. Қора-жай мен құралдарды дайындау және дезинфекциялау әдістері. 5. Маусымдық ұстау шарттарын өзгертуге қойылатын талаптар (жаз-күз және қыста-көктем кезеңдері). 6. Жануарлармен жұмыс істеу және жабдық қолданудағы қауіпсіздік негіздері. 6-разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіні ұстаудың әр түрлі технологияларының ерекшеліктері мен талаптары. 2. Жануарларды ұстауда қолданылатын санитарлық және ветеринарлық нормалар. 3. Мал ұстау орындарындағы микроклимат, жарықтандыру және желдетуге қойылатын талаптар. 4. Ұстау жүйесіне байланысты азықтандыру және суғарудың негіздері. 5. Әртүрлі ұстау шарттарында ауруларды алдын алу және бақылау әдістері. 6. Жануарларды ұстау бойынша зоотехникалық есеп жүргізу және есептілік ережелері.
Еңбек функциясы 2: Бекітілген қой мен ешкі басын бағу және суару бойынша қосалқы жұмыстар	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 1:
Қой мен ешкіні жаюды
ұйымдастыру

Машықтар:

3 разрядқа арналған машықтар

1. Жануарлардың физиологиялық жағдайы мен жайылымдардың маусымдық ерекшеліктерін ескере отырып, ең тиімді жайылым маршруттары мен кестесін анықтау.
2. Жайылымдардың азықтық сапасы мен қамтамасыз етілуін бағалау.
3. Жайылымда жануарлардың санын бақылау, жарақаттану, жоғалу және аурудың алдын алу.
4. Жайылымның жүктемесін сақтау және жайылым учаскелерін ауыстыру ережелерін орындау.
5. Жануарларды жайылымға және жайылымнан қауіпсіз жеткізу.
6. Жайылымда жануарлардың денсаулығын қадағалап, ауру белгілерін уақтылы анықтау.

4 разрядқа арналған машықтар

1. Ауа райы және жайылымның жағдайын ескере отырып, жайылым маршруттарын анықтау.
2. Қойлар мен ешкілерді күйзеліссіз және жарақатсыз жайылымға өткізу.
3. Жайылымдық жерлердің біркелкі пайдаланылуын бақылау.
4. Жайылым кезінде жануарлардың жағдайын қадағалау.
5. Жануарларды серуендету және тынықтыру режимін сақтау.

5 разрядқа арналған машықтар

1. Жайылымдарды маусым мен жайылым түріне байланысты тиімді пайдалану.
2. Жайылымның жағдайы мен жануарлардың қажеттілігін ескере отырып, қойлар мен ешкілердің жайылым уақытын және маршруттарын жоспарлау.
3. Жайылым режимінің сақталуын қадағалау, артық жемеуден және жайылымның тозуынан сақтану.
4. Жайылымдағы жануарлардың қозғалысы мен қауіпсіздігін ұйымдастыру.
5. Жайылымда жануарлардың жоғалуы мен жыртқыштардан қорғануды қамтамасыз ету.
6. Жайылым мен су көздерінің санитарлық жағдайын бақылау.

6 разрядқа арналған машықтар

1. Маусымдық және ауа райы жағдайларын ескере отырып, қойлар мен ешкілердің жайылымын ұйымдастыру және бақылау.
2. Жайылымдардың тиімді пайдаланылуы үшін оңтайлы маршруттар мен жайылым уақытын анықтау.
3. Жайылымдардың өнімділігін сақтау мақсатында жүктеме нормаларын қадағалау.
4. Жайылым кезінде жануарларды қорғауды ұйымдастырып, олардың жоғалуын болдырмау.
5. Жайылым кезеңіндегі жануарлардың мінез-құлқы мен жағдайын бақылау.
6. Жайылымды ұйымдастыру бойынша есеп жүргізу және құжаттамасын толтыру.

	Білімдер: 3 разрядқа арналған білімдер 1. Жайылымдардың маусымдық ерекшеліктері және олардың қойлар мен ешкілерді тамақтандыруға әсері. 2. Жануарлардың категориясына байланысты тәуліктік және маусымдық жайылым нормалары. 3. Жайылымды ұйымдастыру және өткізу, малды керу және жайылымды ауыстыру ережелері. 4. Жайылымдардың санитарлық жағдайы мен қорғалу талаптары. 5. Жайылымдағы жануарлардың мінез-құлқы негіздері және ұжымды басқару әдістері. 4 разрядқа арналған білімдер 1. Өртүрлі табиғи-климаттық жағдайларда қойлар мен ешкілердің жайылым ережелері мен әдістері. 2. Тәуліктік жайылым нормалары және жайылымдарға жүктеме. 3. Жер бетінде бағдарлау негіздері. 4. Жануарлардың шаршау және шөлдеуі белгілері. 5. Жайылыммен байланысты аурулардың алдын алу шаралары (мысалы, улану, шөлдеу). 5 разрядқа арналған білімдер 1. Жайылымдық тамақтандыру негіздері және жайылым түрлері (жайылымдық жерлер, шалғындар, шөп шабындықтары). 2. Өртүрлі маусымдарда жайылымды тиімді пайдалану ережелері. 3. Жайылым кезеңіндегі қойлар мен ешкілердің азық және суға физиологиялық қажеттіліктері. 4. Жайылымдағы жануарларды жыртқыштар мен басқа да қауіптерден қорғау әдістері. 5. Климатқа және жылдың уақытына байланысты жануарлардың мінез-құлқы мен қажеттіліктері ерекшеліктері. 6. Жайылымды ұйымдастыру және өткізу кезінде техника қауіпсіздігі ережелері. 6 разрядқа арналған білімдер 1. Өртүрлі климаттық және табиғи жағдайларда қойлар мен ешкілердің жайылым ерекшеліктері. 2. Жайылымдық жерлерді рационалды пайдалану ережелері мен нормалары. 3. Жайылым маусымында жануарлардың азыққа биологиялық қажеттіліктері. 4. Жайылымдарды зақымдауды болдырмау және жайылымдағы жануарлардың ауру қаупін азайту әдістері. 5. Жайылым режимі мен жайылым кестесін ұйымдастыру. 6. Жайылымды ұйымдастыру кезінде зоотехникалық есеп жүргізудің негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Қой мен ешкілерді ұстау жүйесіне байланысты оларды суаруды ұйымдастыру бойынша жұмысты орындау	Машықтар: 3 разрядқа арналған машықтар 1. Жануарлардың физиологиялық жағдайы, жасы мен өнімділігіне сәйкес суару жұмыстарын ұйымдастыру. 2. Белгіленген нормаларға сай таза әрі балғын судың берілуін қамтамасыз ету. 3. Ұстау жағдайларына қарай (қорада, жайылымда, маусымдық лагерьде) әртүрлі суару тәсілдері мен құралдарын қолдану. 4. Суаратын құрылғылар мен су жүйелерінің техникалық жағдайын бақылау және оларды санитарлық өңдеуден өткізу. 5. Су шығыны мен жануарлардың су тұтынуын есепке алу. 6. Суару процесін ұйымдастыру кезінде ветеринарлық-санитарлық нормалардың сақталуын қамтамасыз ету. 4 разрядқа арналған машықтар 1. Ұстау режиміне байланысты (жайылымдық, қора-жайылымдық, қоралық) қой мен ешкілерді суаруды ұйымдастыру. 2. Жануарларды қажетті мөлшерде таза әрі балғын сумен қамтамасыз ету. 3. Суаратын жабдықтардың жарамдылығын бақылау және ұсақ ақауларды жою. 4. Су ішетін орындардың санитарлық жағдайын қадағалау. 5. Орталықтандырылған сумен жабдықтау болмаған жағдайда суды дер кезінде жеткізу. 5 разрядқа арналған машықтар 1. Жануарлардың физиологиялық қажеттіліктерін ескере отырып, оларды тұрақты және дер кезінде суаруды ұйымдастыру. 2. Ұстау жағдайларына қарай (қоралық, жайылымдық, аралас) ең тиімді су көздерін таңдау. 3. Су сапасын және оның санитарлық жай-күйін бақылау. 4. Жануарлардың суға еркін қол жеткізуін және суаратын құрылғылардың жарамдылығын қамтамасыз ету. 5. Жануарлардың мінез-құлқын ескере отырып, ыстық және суық маусымдарда суаруды ұйымдастыру. 6. Су шығынын есепке алу және бақылау жүргізу. 6 разрядқа арналған машықтар 1. Ұстау түрі мен жағдайына (қоралық, жайылымдық, аралас) байланысты қой мен ешкілерді ұтымды суаруды ұйымдастыру және қамтамасыз ету. 2. Санитарлық талаптар мен жануарлардың биологиялық қажеттіліктеріне сәйкес келетін су көздерін таңдап, дайындау. 3. Тұтынылатын судың сапасы мен мөлшерін бақылау, поилкалар мен су жүйелеріндегі ақауларды уақтылы жою. 4. Суаратын құрылғыларды тұрақты түрде күтіп ұстау және тазарту жұмыстарын ұйымдастыру, судың ластануына жол бермеу. 5. Су шығыны мен суару жүйелерінің жай-күйін есепке алып отыру. 6. Суару жабдықтарымен жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен техника қауіпсіздігі ережелерін сақтау.
--	---

		Білімдер: 3 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкінің жасы мен өнімділігіне байланысты су ішу нормалары. 2. Түрлі ұстау жүйелеріне сәйкес суарудың тәсілдері мен технологиялары. 3. Су сапасына және суаратын құрылғыларды санитарлық өңдеуге қойылатын талаптар. 4. Ұсақ малдың су алмасу физиологиясының негіздері. 5. Суару режимінің жануарлар денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 4 разрядқа арналған білімдер 1. Жас ерекшелігіне, физиологиялық жағдайына және маусымға байланысты қой мен ешкінің тәуліктік су тұтыну нормалары. 2. Поилкалардың, су ыдыстарының және су беру жүйелерінің түрлері мен құрылымы. 3. Суаратын құрылғыларды дезинфекциялау және санитарлық өңдеу ережелері. 4. Сапасыз немесе жеткіліксіз судың жануарлар денсаулығына ықтимал салдары. 5. Жайылымдық және қоралық ұстау жағдайында суаруды ұйымдастыруға қойылатын талаптар. 5 разрядқа арналған білімдер 1. Түрлі ұстау жүйелерінде қой мен ешкінің физиологиялық су қажеттіліктері. 2. Су сапасының жануарлардың денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 3. Суаруға арналған технологиялар мен жабдықтар (поилкалар, резервуарлар, су құбырлары жүйесі). 4. Су көздері мен поилкаларды ұстауға арналған санитарлық нормалар мен ережелер. 5. Маусымдық және климаттық жағдайларға қарай суаруды ұйымдастыру ерекшеліктері. 6. Суару жабдықтарымен жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі ережелері. 6 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкінің су алмасу физиологиясының ерекшеліктері. 2. Су сапасы мен суару режимінің жануарлардың денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 3. Жануарларды ұстаудың әртүрлі жүйелерінде суаруды ұйымдастырудың айырмашылықтары. 4. Жануарларға су дайындау және беру бойынша санитарлық-гигиеналық нормалар. 5. Суару жабдықтарының құрылымдық ерекшеліктері және пайдалану ережелері. 6. Су сапасының төмендігі немесе суару режимінің бұзылуынан туындайтын аурулардың алдын алу әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Ұқыптылық Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік Парасаттылық	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Жануарларды қараушы	
10. Кәсіптің карточкасы «Қой шаруашылығы кешені мен механикаландырылған фермалардың операторы»:			
Топтың коды:	8341-9		
Қызмет атауының коды:	8341-9-013		
Кәсіптің атауы:	Қой шаруашылығы кешені мен механикаландырылған фермалардың операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 89. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы. Параграф 1. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы, 2-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 89. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы. Параграф 2. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы, 3-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 89. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы. Параграф 3. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы, 4-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 89. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы. Параграф 4. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы, 5-разряд.		
	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 89. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы. Параграф 5. Қой өсіру кешендері мен механикаландырылған фермаларының операторы, 6-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Ауыл шаруашылығын механикаландыру	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтіліне талап етілмейді		

Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	жұмыс орнында нұсқама/тағылымдама немесе қысқа мерзімді оқыту;	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8341-9-011 - Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың машиналары мен жабдықтарын пайдалана отырып, қой шаруашылығы мен ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру үшін қой мен ешкілердің тауарлық мал басын күту және өсіру бойынша жұмыстарды орындау.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қой шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың машиналары мен жабдықтарын пайдалана отырып, қой мен ешкілердің тауарлық мал басын күту және өсіру бойынша жұмыстарды орындау 2. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша механикаландырылған жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Қой шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың машиналары мен жабдықтарын пайдалана отырып, қой мен ешкілердің тауарлық мал басын күту және өсіру бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Қойлар мен ешкілердің тауарлық мал басын өсіру технологиясын сақтай отырып, азықтарды жеткізу, азықтандыруға дайындау, тарату бойынша механикаландырылған жұмыстарды орындау	Машықтар:
		2 разрядқа арналған машықтар 1. Саудаға арналған қой мен ешкі малын өсіру технологиясын ескере отырып, жем дайындау және оны механикаландырылған тәсілмен тарату жұмыстарын орындау. 2. Кезекшілік барысында малдың сақталуын қамтамасыз ету, қажет болған жағдайда сойылымды ұйымдастыру. 3. Қой мен ешкіні жуындыруды ванна мен душ қондырғыларын қолданып жүргізу. 4. Электрқозғалтқыштар мен желдету жүйелерін электрмен қырку пункттерінде қызмет көрсету. 5. Қолмен және механикаландырылған қыркуға арналған кескіш құралдарды қайрау және өңдеу. 6. Механизмдердің жұмысын бақылау, ақауларды анықтау. 7. Жабдықтардағы бұзылуларды жою үшін уақтылы слесарь немесе электрмонтерді шақыруды қамтамасыз ету. 8. Жабдықтармен және малмен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін сақтау. 3 разрядқа арналған машықтар 1. Тауарлы және асыл тұқымды фермаларда тәжірибелі оператордың басшылығымен механикаландырылған түрде малға күтім жасау және азықтандыру жұмыстарын жүргізу. 2. Машина және жабдықтарды қолдана отырып, кешендердегі технологиялық операцияларға қатысу. 3. Жүнді бекітілген стандарттарға сәйкес престерде буып-түю. 4. Қырку қондырғыларын, генераторлар мен престерді ретке келтіру, құрастыру және бөлшектеу жұмыстарын жүргізу. 5. Жабдықтардың техникалық жағдайын бақылау және анықталған ақаулар туралы хабарлау. 4 разрядқа арналған машықтар 1. Фермалар мен кешендерде тайынша, тұқымсыз және жарамсыз малдарға механикаландырылған күтім жасау жұмыстарын жүргізу. 2. Малдарды технологиялық талаптарға сай азықтандыруды, суаруды және күтімді ұйымдастыру. 3. Көнді тазарту және мал шаруашылығы кешендеріндегі ғимараттар мен аумақтың тазалығын сақтау. 4. Мал басының өнімділігі мен сақталуын арттыру мақсатында ұстау және азықтандыру жағдайларын

жақсарту бойынша шаралар жүргізу.

5. Ауырған малдарға алғашқы көмек көрсету.

6. Электрмен қырку машиналары арқылы қой мен ешкіні дәстүрлі әдіспен механикаландырылған түрде қырку.

7. Инвентарды, ғимараттарды тазалау және дезинфекциялау жұмыстарын орындау.

8. Дезинфекциялық құрал-жабдықтармен және қырку машиналарымен жұмыс істеу, олардың жарамдылығын қамтамасыз ету.

5 разрядқа арналған машықтар

1. Тауарлық қой мен ешкі малын өсіру технологиясының талаптарын ескере отырып, азықты жеткізу, дайындау және тарату бойынша механикаландырылған жұмыстарды орындау.

2. Жұмыс барысында азықтандыру сапасы мен малдың жағдайын бақылау.

3. Азықтандыру кезінде пайдаланылатын жабдықтардың ақаусыз жұмысын және уақтылы техникалық қызмет көрсетілуін қамтамасыз ету.

6 разрядқа арналған машықтар

1. Асыл тұқымды аналық қой-ешкі малдарына, қошқарлар мен текелерге, сондай-ақ 1,5 жасқа дейінгі төлдерге механикаландырылған күтім жасау жұмыстарын жүргізу.

2. Асыл тұқымды малдың азықтандырылуы, суарылуы және көң шығарылуын ұйымдастыру және бақылау.

3. Асыл тұқымдық сапаларды жақсарту және төл алу көлемін арттыру шараларын жүргізу.

4. Электрмен қырку машиналарында қой мен ешкіні жылдам әдіспен механикаландырылған түрде қырку.

5. Механикаландыру құралдары мен жабдықтарына дұрыс күтім жасауды және оларды басқаруды қамтамасыз ету.

	Білімдер: 2 разрядқа арналған білімдер 1. Өндірістік үдерістерді механикаландыру кезінде мал ұстау жағдайларына қойылатын негізгі талаптар. 2. Жөндеу станоктары, шомылдыру ванналары, электрқозғалтқыштар және басқа да қызмет көрсетілетін жабдықтардың құрылысы, жұмыс тәртібі және пайдалану ережелері. 3. Қой мен ешкіде жиі кездесетін аурулардың белгілері, ауырған немесе жарақаттанған малға алғашқы көмек көрсету тәсілдері. 4. Мал сою және терілерді консервілеу ережелері. 5. Электротехника бойынша қарапайым мәліметтер. 6. Малмен және жабдықпен жұмыс істеу кезіндегі еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі ережелері. 3 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіге қатысты ветеринария және зоогигиена негіздері. 2. Қырку агрегаттарын, электрогенераторларды және престерді реттеу, орнату және бөлшектеу тәртібі мен ережелері. 3. Тауарлық мал басын өсіру және азықтандыру технологиясы. 4. Жабдықтармен және малмен жұмыс істеу кезіндегі еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі ережелері. 5. Қызмет көрсетілетін жабдықты механикаландыру және пайдалану негіздері. 4 разрядқа арналған білімдер 1. Жануарларды кешенді механикаландыру жағдайында ұстау технологиясы. 2. Қой басының өнімділігін арттыру әдістері. 3. Ветеринария және зоогигиена негіздері. 4. Негізгі жем түрлері, олардың қоректік құндылығы және азықтандыру нормалары. 5. Жануарлардың ақуызға, дәрумендер мен минералдарға деген қажеттілігі. 6. Қырку машиналары мен дезинфекциялық жабдықтардың құрылысы және пайдалану ережелері. 7. Жануарларды күту және ғимараттарды күтіп ұстау кезіндегі санитарлық-гигиеналық талаптар. 8. Механикаландырылған жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі негіздері. 5 разрядқа арналған білімдер 1. Тауарлық қой мен ешкі басын өсіру технологиясы, әртүрлі жыныс-жас топтарын азықтандыру ерекшеліктері. 2. Механикаландырылған азықтандыруға арналған машиналар мен жабдықтардың құрылысы және пайдалану ережелері. 3. Жем түрлері, олардың қоректік құндылығы және жануарларды азықтандыру нормалары. 6 разрядқа арналған білімдер 1. Племматкалар, асыл тұқымды қошқарлар мен төкелер, және төлдерді кешенді механикаландыру жағдайында ұстау технологиясы. 2. Қой мен ешкі басының асыл тұқымдық сапасын жақсарту әдістері. 3. Фермалар мен кешендерде қолданылатын механизация құралдарының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 4. Қой мен ешкіні жылдам әдіспен қырку тәсілдері мен техникасы. 5. Асыл тұқымды малды күту кезінде қолданылатын зоотехника және ветеринария негіздері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Тауарлық мал басының өртүрлі жыныстық-жастық топтарының қойлары мен ешкілерін азықтандыруға және күтіп-ұстауға қойылатын зоотехникалық талаптарды сақтау	Машықтар: 2-разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкіні жасы мен физиологиялық жағдайын ескере отырып азықтандыру жұмыстарын орындау. 2. Өртүрлі жыныс-жас топтары үшін азықтандыру тәртібі мен азық мөлшерін сақтау. 3. Зоотехникалық талаптарды сақтай отырып, жануарларды дұрыс ұстауды қамтамасыз ету. 4. Берілетін азықтың сапасы мен мөлшерін бақылау. 5. Жануарларды ұстау және азықтандыру орындарының тазалығын сақтау. 3-разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкінің өртүрлі жыныс-жас топтарын азықтандыруда зоотехникалық талаптарды сақтау. 2. Азықтың сапасы мен мөлшерін бақылау, белгіленген нормаларға сәйкес дер кезінде азық беру. 3. Жануарларды жасы мен физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, дұрыс ұстау жағдайларын қамтамасыз ету. 4. Жануарлардың мінез-құлқы мен жағдайын бақылап, ауытқуларды дер кезінде анықтау. 5. Қора-жайлар мен жайылымдардың тазалығы мен санитарлық жағдайын сақтау. 4 разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкінің өртүрлі жыныс-жас топтарын ұстауда зоотехникалық талаптардың сақталуын бақылау және қамтамасыз ету. 2. Жануарлардың жасы мен физиологиялық жағдайына қарай азықтандыруды ұйымдастыру. 3. Қора-жайлар мен жайылымдарда санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтау. 4. Малдың денсаулығы мен өнімділігін бақылау және мониторинг жүргізу. 5. Азықтандыру мен ұстауға байланысты қажетті зоотехникалық құжаттаманы жүргізу. 5 разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкіні жынысы мен жасына байланысты азықтандыру және ұстау бойынша зоотехникалық нормалардың сақталуын қамтамасыз ету. 2. Жануарлардың денсаулығы мен мінез-құлқын бақылап, ауытқуларды анықтау. 3. Зоотехникалық талаптарға сәйкес жануарларды топтап орналастыруды ұйымдастыру. 6 разрядқа арналған машықтар 1. Тауарлық малдың өртүрлі жыныс-жас топтарына арналған зоотехникалық азықтандыру талаптарының сақталуын қамтамасыз ету. 2. Жануарлардың физиологиялық қажеттіліктерін ескере отырып, тиімді азықтандыруды ұйымдастыру. 3. Малдың денсаулығы мен өнімділігін сақтау үшін ұстау жағдайларын бақылау. 4. Жануарлардың мінез-құлқы мен күйін қадағалап, ауытқуларды уақтылы анықтау 5. Малдың сақталуы мен өнімділігін арттыру мақсатында ұстау жағдайларын жақсарту әдістерін қолдану.
--	---

		Білімдер: 2 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкіні азықтандыру зоотехникасының негіздері. 2. Тауарлық малдың әртүрлі жыныс-жас топтарын азықтандыру нормалары мен режимдері. 3. Дұрыс азықтандырудың жануарлардың денсаулығы мен өнімділігіне әсері. 4. Қой мен ешкіні ұстау шарттарына қойылатын негізгі талаптар. 5. Жануарлармен және жем-шөппен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. 3 разрядқа арналған білімдер 1. Зоотехниканың негіздері, әртүрлі жыныс-жас топтарындағы қой мен ешкінің физиологиясы мен биологиясының ерекшеліктері. 2. Қой мен ешкінің әртүрлі топтарына физиологиялық жағдайына қарай азықтандыру нормалары. 3. Қой мен ешкіні ұстау және күту шарттарына қойылатын талаптар. 4. Жануарлардың сау күйінің белгілері және аурудың алғашқы белгілері. 5. Жануарлармен жұмыс істеу кезіндегі еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау ережелері. 4 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкінің әртүрлі жыныс-жас топтарын ұстаудың ерекшеліктері. 2. Жануарларды азықтандыру мен күтуге қатысты зоотехникалық нормалар мен талаптар. 3. Азықтандыру нормалары және жануарлардың қоректік заттарға деген қажеттіліктері. 4. Азықтандыру мен ұстауға байланысты аурулардың алдын алу әдістері. 5. Қой мен ешкіні ұстаудағы ветеринария және гигиена негіздері. 6. Зоотехникалық жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелері. 5 разрядқа арналған білімдер 1. Әртүрлі жыныс-жас топтағы қой мен ешкіні азықтандыру мен ұстауға қойылатын негізгі зоотехникалық талаптар. 2. Ұстау және азықтандыру жағдайларының жануарлардың өнімділігі мен денсаулығына әсері. 3. Зоотехникалық талаптарды орындау барысында жануарлардың жағдайын бақылау және бағалау әдістері. 6 разрядқа арналған білімдер 1. Қой мен ешкінің әртүрлі жыныс-жас топтарының биологиялық және физиологиялық ерекшеліктері. 2. Тауарлық малға арналған азықтандыру және ұстау бойынша зоотехникалық нормалар. 3. Жем түрлері, олардың қоректік құндылығы және пайдалану нормалары. 4. Мал қораларын ұйымдастыру және ұстау жағдайларын қамтамасыз ету негіздері. 5. Аурулардың алдын алу және мал шаруашылығы кешендеріндегі гигиенаны сақтау әдістері.
Еңбек функциясы 2: Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру бойынша механикаландырылған жұмыстарды орындау	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 1: Қой шаруашылығы және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндірудің технологиялық регламентін сақтау	Машықтар: 2-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін механикаландырылған түрде өндіру жұмыстарын технологиялық регламентке сай орындау. 2. Өндірістің әр кезеңінде өнім сапасын бақылау. 3. Өндірісте қолданылатын жабдықтар мен машиналарды пайдалану тәртібін сақтау. 4. Жабдықтарды уақтылы дайындау және техникалық қызмет көрсетуін қамтамасыз ету. 5. Орындаған жұмыстар бойынша қарапайым есеп құжаттарын жүргізу. 3-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін технологиялық регламентке сәйкес өндіру жұмыстарын орындау. 2. Өнімді (жүн, сүт, ет және т.б.) өңдеу мерзімі мен жағдайларын сақтауын бақылау. 3. Өнімді санитарлық нормаларды сақтай отырып тазалау, сұрыптау және орау жұмыстарын жүргізу. 4. Өнім өндіруге арналған жабдықтар мен механизмдермен жұмыс істеу, олардың жарамды күйін қамтамасыз ету. 5. Өнім сапасы мен орындалған технологиялық операциялар бойынша қарапайым есеп жүргізу. 4-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін технологиялық регламентке сай өндіру жұмыстарын орындау. 2. Өнімнің барлық өндіріс кезеңдерінде сапасын бақылау. 3. Механикаландырылған өндіріс жабдығын ұйымдастыру және жұмысын қамтамасыз ету. 4. Технологиялық процестегі бұзушылықтарды уақтылы анықтап, жою. 5. Өндірілген өнімнің есеп-қисабы мен есептілігін жүргізу. 5-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін өндіруде технологиялық регламенттің сақталуын қамтамасыз ету. 2. Өндіріс процесінің барлық кезеңдерінде өнім сапасын бақылау. 3. Регламенттен ауытқуларды уақтылы анықтап, оларды жою. 6-разрядқа арналған машықтар 1. Қой мен ешкінің жылдам әдіспен механикаландырылған шегірілуін орындау. 2. Племендік малды зоотехникалық талаптарға сәйкес ұстау және тамақтандыру технологияларын қолдану. 3. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіруге арналған жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету.
--	---

	Білімдер: 2-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін өндірудің технологиялық процесінің негіздері. 2. Жабдықтар мен машиналардың техникалық сипаттамалары және оларды пайдалану ережелері. 3. Қой және ешкі шаруашылығы өнімінің сапасына қойылатын талаптар. 4. Жабдықтармен жұмыс кезінде еңбек қорғау және техника қауіпсіздігінің негіздері. 5. Өндірістік процестегі санитария және гигиена ережелері. 3-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін өндіру технологиясының негіздері. 2. Өнім өндірісіндегі технологиялық регламенттің мазмұны мен талаптары. 3. Өнім өндірісі мен сақтау кезінде санитария және гигиена ережелері. 4. Қызмет көрсетілетін жабдықтардың құрылымы және жұмыс істеу принциптері. 5. Өндірісте жұмыс істегенде техника қауіпсіздігі мен еңбек қорғаудың негіздері. 4-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін өндірудің технологиялық регламенті. 2. Қолданылатын жабдықтардың техникалық сипаттамалары және пайдалану ережелері. 3. Өнім сапасын бақылаудың негіздері. 4. Өндірістегі гигиена және санитария талаптары. 5. Еңбек қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау ережелері. 5-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін өндірудің технологиялық регламенті. 2. Қой және ешкі шаруашылығы кешендеріндегі технологиялық процестердің ерекшеліктері. 3. Өнім сапасына қойылатын талаптар және өндірістің әр түрлі сатыларында бақылау әдістері. 6-разрядқа арналған білімдер 1. Кешенді механизация жағдайында тұқымдық аналықтар, ұрпақтар мен жас малды ұстау технологиясы. 2. Механизация құралдары мен механизмдерін құрылымы, пайдалану ережелері және техникалық қызмет көрсетуі. 3. Қой және ешкі тұқымының сапасын жақсарту әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Дағды 2: Қой шаруашылығы және ешкі шаруашылығы өнімдерін дайындаудың технологиялық регламентін сақтау	Машықтар: 2-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін технологиялық регламентке сәйкес дайындау жұмыстарын орындау. 2. Өнімді сақтау және тасымалдау кезінде белгіленген нормалар мен талаптарды сақтау. 3. Шикізат пен дайын өнімнің стандарттарға сәйкес сапасын бақылау. 4. Өнімді дайындауға арналған құрал-жабдық пен инвентарьды қарапайым түрде дайындау. 5. Орындаған жұмыстар мен өнімнің жағдайы бойынша есеп жүргізу. 3-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін дайындауда бастапқы жұмыстарды белгіленген технологиялық талаптарға сәйкес орындау. 2. Өнімді қабылдау, сұрыптау және кейінгі сақтау немесе өңдеуге дайындау. 3. Дайындау операцияларын орындауда санитарлық және гигиеналық талаптарды сақтау. 4. Өнім сапасын бастапқы кезеңдерде визуалды бақылау. 5. Өнімнің бастапқы өңдеуі мен сақталуына арналған жабдықты пайдалану және оның жұмыс жағдайын қадағалау. 4-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін технологиялық регламентке сәйкес толық көлемде дайындау жұмыстарын орындау. 2. Кіретін шикізат пен дайын өнімнің сапасын бағалау, стандарттардың сақталуын қамтамасыз ету. 3. Өнімді сақтау немесе тасымалдау үшін орау, таңбалау және орналастыру жұмыстарын ұйымдастыру. 4. Өндірістік процестің барлық кезеңдерінде санитарлық-гигиеналық және қауіпсіздік нормаларын сақтау. 5. Өндірістік құжаттарды рәсімдеу және дайындалған өнім бойынша есеп жүргізу. 5-разрядқа арналған машықтар 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін технологиялық регламентке сәйкес дайындау жұмыстарын ұйымдастыру және орындау. 2. Дайындалған өнімнің сапасы мен қауіпсіздігі талаптарының сақталуын бақылау. 3. Өнім дайындауға арналған жабдықтар мен құралдардың күтімін қамтамасыз ету. 4. Технологиялық нормалардан ауытқуларды уақтылы анықтап, жою. 6-разрядқа арналған машықтар 1. Белгіленген стандарттарға сәйкес өнімді (жүн, ет, сүт) іріктеу, бастапқы өңдеу және сұрыптау жұмыстарын жүргізу. 2. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін механикаландырылған түрде орау және консервілеу жұмыстарын орындау. 3. Өнімді жинау және сақтау кезінде санитарлық-гигиеналық нормалардың сақталуын бақылау.
--	---

		Білімдер: 2-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін жинау технологиялық регламентінің негізгі ережелері. 2. Өнімді сақтау, сұрыптау және тасымалдау ережелері. 3. Өнімнің сапасына қойылатын талаптар және сапаны бақылау әдістері. 4. Өнімді жинау кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелері. 5. Өндірістегі санитарлық нормалар мен ережелердің негіздері. 3-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін жинау технологиясы мен тәртібі. 2. Өнімді жинауға арналған технологиялық регламент талаптары. 3. Өнімді жинау кезінде санитарлық нормалар мен ережелердің негіздері. 4. Өнімді жинау және сақтау үшін қолданылатын жабдықтардың құрылымы мен пайдалану ережелері. 5. Жұмыстарды орындау кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының негіздері. 4-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін жинаудың технологиялық регламенті. 2. Жиналған өнімнің сапасын бақылау әдістері. 3. Өнімді жинау және сақтау кезінде санитария және гигиена ережелері. 4. Өнімді сақтау және тасымалдауды ұйымдастыру. 5. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нормативтік талаптар. 5-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін жинаудың технологиялық регламенті. 2. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерінің түрлері, олардың жинау және сақтау ерекшеліктері. 3. Өнімді жинауда қойылатын негізгі сапа, санитария және қауіпсіздік талаптары. 4. Өнімді жинауға арналған жабдықтар мен құралдардың пайдалану ережелері. 6-разрядқа арналған білімдер 1. Қой және ешкі шаруашылығы өнімін жинау, өңдеу және сақтау бойынша технологиялық регламенттер. 2. Жүн, сүт және еттің сапасына қойылатын талаптар, сұрыптау және стандартизация әдістері. 3. Мал шаруашылығы өнімін өндіру мен жинауда қолданылатын санитария және гигиена негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Дәлдік Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Жануарларды қараушы	
	4	Қой шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың бригадирі	
11. Кәсіптің карточкасы «Қой өсіру жөніндегі фермер»:			
Топтың коды:	6121-3		
Қызмет атауының коды:	6121-3-012		
Кәсіптің атауы:	Қой өсіру жөніндегі фермер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 75. Малшы. Параграф 4. Малшы, 6-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Мал шаруашылығы немесе қой шаруашылығында кемінде 3 жыл еңбек тәжірибесі. Қой мен ешкі өсіру, күту және азықтандыру бойынша практикалық білім. Асыл тұқымды жұмыс жүргізу және өнімді өткізу дағдылары. Ферма немесе шаруашылықта өндірістік қызметті ұйымдастыру тәжірибесі. Қойларды ұстау технологиялары мен ауруларды алдын алу туралы білімі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6121-3-013 - Мал шаруашылығында маманданған фермер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Фермерлік шаруашылық қызметі жағдайында қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруді ұйымдастыру, асыл тұқымды қойлар мен ешкілерді өсіру және асыл тұқымды материалды өткізу 2. Қой шаруашылығы саласындағы өндірістік-шаруашылық қызмет нәтижелерін жоспарлау және бақылау.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруді ұйымдастыру, асыл тұқымды қойлар мен			

ешкілерді өсіру және асыл тұқымды материалды өткізу	Дағды 1: Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірудің технологиялық регламентін сақтау	Машықтар: 1. Асыл тұқымды жануарларға (соның ішінде қой мен ешкіге) қолмен және ішінара механикаландырылған күтім жүргізу. 2. Жануарларды азықтандыру, суару, жаю, тазалау және олардың жағдайын бақылау шараларын орындау. 3. Ветеринарлық-алдын алу шараларын ұйымдастыруға және қатысуға, соның ішінде сынамалар алу мен бастапқы тексеруді жүргізу. 4. Жыныстық белсенділік пен көбеюге қолайлы жағдайларды қамтамасыз ету. 5. Ұрықтандыру және ұрық алу сияқты көбеюге байланысты рәсімдерге көмек көрсету.
		Білімдер: 1. Асыл тұқымды қой мен ешкінің анатомиясы, физиологиясы және мінез-құлық ерекшеліктерінің негіздері. 2. Асыл тұқымды аталықтар мен аналық малды ұстау және азықтандыру технологиялары. 3. Жыныстық жетілудің белгілері және сапалы асыл тұқымды материал алу үшін оңтайлы жағдайлар. 4. Жануарлардың жынысы мен жасы, физиологиялық топтары бойынша азықтандыру нормалары. 5. Асыл тұқымды өсіру кезіндегі ветеринария, зоогигиена және санитариялық талаптардың негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Асыл тұқымды қойлар мен ешкілерді өсірудің селекциялық-технологиялық регламентін сақтау	Машықтар: 1. Қой мен ешкінің асыл тұқымдық және өнімділік сапаларын белгіленген критерийлер бойынша бағалау. 2. Мал басын жақсарту үшін жұптастыру, қолдан ұрықтандыру, шағылыстыру және сұрыптау әдістерін қолдану. 3. Жануарлардың шығу тегі мен өнімділігін тіркеуді қоса алғанда, зоотехниялық және асыл тұқымдық есеп жүргізу. 4. Тұқымдық құндылықты арттыру шараларын ұйымдастыру (сұрыптау, жарамсыз малды шығару, үздік тұқым желілерін сақтау). 5. Тұқым қуалаушылық белгілердің көрінуіне әсер ететін ұстау жағдайларының сақталуын бақылау.
		Білімдер: 1. Қой және ешкі шаруашылығындағы селекция, генетика және асыл тұқымдық жұмыстың негіздері. 2. Қой мен ешкі тұқымдарының ерекшеліктері, экстерьер мен өнімділікті бағалау критерийлері. 3. Тұқым өсіру әдістері мен схемалары (таза тұқымды, будандастыру және т.б.). 4. Асыл тұқымдық құжаттаманы және есептілікті жүргізу ережелері. 5. Жануарлардың генетикалық әлеуетін жүзеге асыруға ұстау және азықтандыру жағдайларының әсері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Асыл тұқымды материалды өткізу үшін шаруа (фермер) қожалығының ресурстарын басқару	Машықтар: 1. Өндірістік тапсырмаларға сәйкес еңбек ресурстарын жоспарлау және тиімді бөлу. 2. Асыл тұқымдық төлді өсіру, іріктеу және өткізуге дайындау үдерістерін ұйымдастыру. 3. Ресурстардың (азық қоры, ветеринариялық препараттар, техника) жұмсалуды есепке алу және бақылау. 4. Асыл тұқымдық материалды өткізуге арналған коммерциялық ұсыныстарды жасау және келісімшарттар жасасу. 5. Жануарларды тасымалдау және өткізу шарттарының сақталуын бақылау.
		Білімдер: 1. Шаруа қожалығы экономикасының негіздері және өндірістік үдерістерді жоспарлау. 2. Асыл тұқымдық материалды өткізуге қойылатын нормативтік талаптар (ветеринариялық, асыл тұқымдық, карантиндік). 3. Асыл тұқымдық өндірістің тиімділігін есепке алу және талдау әдістері. 4. Жануарларды сату кезінде құжаттарды рәсімдеу тәртібі (ветқұжаттар, асыл тұқым куәліктері және т.б.). 5. Ауыл шаруашылық жануарларын тасымалдау және логистика ережелері.
		Дағдыны тану мүмкіндігі: Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Қой шаруашылығы саласындағы өндірістік-шаруашылық қызмет нәтижелерін жоспарлау және бақылау.	Дағды 1: Ауыл шаруашылығы қожалығындағы өндірістік процесті жоспарлау және үйлестіру	Машықтар: 1. Асыл тұқымды малдарға (соның ішінде қой мен ешкіге) қолмен және жартылай механикаландырылған күтім жасау. 2. Малдарды азықтандыру, суару, жаю, тазалау және олардың жағдайын бақылау шараларын орындау. 3. Ветеринариялық-алдын алу шараларын ұйымдастыру және қатысу (сынама алу, бастапқы тексеру). 4. Жыныстық белсенділік пен көбеюге қолайлы күтім жағдайларын қамтамасыз ету. 5. Ұрықтандыру және ұрық алу сияқты көбеюге қатысты шараларға көмек көрсету.
		Білімдер: 1. Асыл тұқымды қой мен ешкінің анатомиясы, физиологиясы және мінез-құлық ерекшеліктерінің негіздері. 2. Асыл тұқымды қосқарлар мен аналық малды ұстау және азықтандыру технологиялары. 3. Жыныстық жетілу белгілері және сапалы асыл тұқымды материал алу үшін қажетті жағдайлар. 4. Жынысы мен жасына, физиологиялық жай-күйіне қарай азықтандыру нормалары. 5. Асыл тұқымды мал өсірудегі ветеринария, зоогигиена және санитарлық талаптардың негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Қойлар мен ешкілердің және басқа да жануарлардың өндірістік процесі мен өнімділігін (салмақ өсімі, сауымы және басқа көрсеткіштері) бақылауды қамтамасыз ету	
	Машықтар: 1. Жануарлардың өнімділігін (салмақ қосу, жүн қырқымы, сүт сауымы, төл алу және т.б.) тұрақты түрде есепке алу. 2. Өнімділік көрсеткіштерін талдау және нормадан ауытқуларды анықтау. 3. Жануарлардың өнімділігін арттыру бойынша шараларды ұйымдастыру. 4. Зоотехникалық және ветеринариялық шаралардың орындалуын бақылау. 5. Белгіленген есеп және есеп беру құжаттамасын жүргізу.	
	Білімдер: 1. Қой мен ешкі шаруашылығындағы өнімділік көрсеткіштері және оларды есептеу әдістері. 2. Зоотехникалық және асыл тұқымдық есепке қойылатын талаптар. 3. Жануарлардың өнімділігіне әсер ететін факторлар. 4. Жануарлар физиологиясы мен азықтандыру негіздері. 5. Мал шаруашылығындағы қызметті реттейтін нормативтік құжаттар.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Мал шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы
	5	Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі
12. Кәсіптің карточкасы «Қой өсіру кешенінің және механикаландырылған фермалардың бригадирі»:		
Топтың коды:	6121-9	
Қызмет атауының коды:	6121-9-002	
Кәсіптің атауы:	Қой өсіру кешенінің және механикаландырылған фермалардың бригадирі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 17 қаңтардағы № 499 бұйрығы 75. Малшы. Параграф 4. Малшы, 6-разряд.		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Қой мен ешкі шаруашылығы маманы болып кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі. Механизацияланған қой шаруашылығы кешендері немесе фермаларында кемінде 2 жыл жұмыс тәжірибесі. Коллективті (бригада, жұмысшы топтарын) басқару тәжірибесі кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	жұмыс орнында нұсқама/тағылымдама немесе қысқа мерзімді оқыту;		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8341-9-011 - Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтай отырып, қой шаруашылығы кешендері мен фермаларда қой мен ешкі басын күту және өсімін молайту бойынша жұмыстарды ұйымдастыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Асыл тұқымды қой шаруашылығы кешеніндегі өндірістік процестерді және асыл тұқымдық жұмыстарды жоспарлау және үйлестіру 2. Тауарлық қой шаруашылығындағы барлық өндірістік процестерді және асыл тұқымдық жұмысты жоспарлау және үйлестіру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Асыл тұқымды қой шаруашылығы кешеніндегі өндірістік процестерді және асыл тұқымдық жұмыстарды жоспарлау және үйлестіру	Дағды 1: Асыл тұқымды қой шаруашылығы кешеніндегі асыл тұқымдық жұмыстарды жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:	
		1. Қой мен ешкілердің ұрпақтық жағдайы туралы деректер жинау және жүйелеу. 2. Ұрпақтық, өнімділік және ұрпақтық көрсеткіштерді талдау жүргізу. 3. Зоотехникалық ақпаратты өңдеуге арналған арнайы бағдарламалар мен әдістерді қолдану. 4. Ағымдағы ұрпақтық іс-шаралардың тиімділігін бағалау және жоспардан ауытқуларды анықтау. 5. Ұрпақтық жұмысты түзету бойынша есептер мен ұсыныстар дайындау.	
		Білімдер:	
		1. Қой мен ешкілердің генетикасы мен селекция негіздері. 2. Қой шаруашылығы кешендеріндегі ұрпақтық жұмыстың технологиялары. 3. Зоотехникалық деректерді жинау және өңдеу әдістері. 4. Ұрпақтық істерге қатысты нормативтік және әдістемелік құжаттар. 5. Мал шаруашылығында статистика мен деректерді талдаудың негіздері.	
		Дағдыны тану мүмкіндігі:	
	Талап етілмейді		
	Дағды 2: Асыл тұқымды материалды өткізу жөніндегі жұмысты жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:	
		1. Ұрпақтық материалдың болуы, сапасы және саны туралы деректер жинау. 2. Шаруашылық пен өңірдегі ұрпақтық материалға сұраныс пен ұсынысты талдау. 3. Ұрпақтық материалды сақтау және тасымалдау талаптарының сақталуын бақылау. 4. Деректер негізінде ұрпақтық материалды сату жоспарын құру. 5. Басшылыққа ұрпақтық материалдың жағдайы мен қозғалысы туралы есептер дайындау.	

Еңбек функциясы 2: Тауарлық қой шаруашылығындағы барлық өндірістік процестерді және асыл тұқымдық жұмысты жоспарлау және үйлестіру		Білімдер: 1. Ұрпақтық материалды өндіру, сақтау және өткізу технологиясы. 2. Ұрпақтық материал сапасының стандарттары мен ережелері. 3. Ауыл шаруашылығы маркетингі мен экономикасының негіздері. 4. Ұрпақтық материалды өткізуге қатысты нормативтік құжаттар. 5. Өндірістік- шаруашылық қызметті талдау және болжау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 1: Қой мен ешкілердің тауарлық мал басымен асыл тұқымдық жұмыстарды жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар: 1. Сауда қойлар мен ешкілердің саны, жағдайы және өнімділігі туралы деректер жинап, жүйелеу. 2. Зоотехникалық және ветеринарлық есептердің нәтижелерін талдау арқылы ұрпақтық жұмыс жоспарын құру. 3. Ұрпақтың көбеюі, өнімділігі және денсаулығы көрсеткіштерін бағалау. 4. Деректерді талдау негізінде ұрпақтық жұмысты жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. 5. Селекция және ұрпақты жақсарту шаралары бойынша жоспарлар құрастыру. Білімдер: 1. Қой және ешкі өсірудегі зоотехния және ұрпақтық істердің негіздері. 2. Жануарлардың өнімділігі мен көбеюін есептеу және талдау әдістері. 3. Қой мен ешкінің биологиясы мен физиологиясының ерекшеліктері. 4. Сауда ұрпақтары арасында ұрпақтық жұмысты жүргізу технологиялары. 5. Ұрпақтық жұмыс пен мал шаруашылығына қатысты нормативтік құжаттар мен стандарттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қой мен ешкінің тауарлық мал басымен селекциялық бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру үшін бастапқы деректерді жинау және талдау	Машықтар: 1. Қой мен ешкі малдарының нәсілдік және өнімділік сапалары бойынша мәліметтерді жинап, өңдеу. 2. Генетикалық және зоотехникалық көрсеткіштерді талдап, селекциялық бағдарламаларды әзірлеу. 3. Жануарлардың нәсілдік қасиеттерін іріктеу және есепке алу әдістерін қолдану. 4. Селекциялық бағдарламаларды жүзеге асыру бойынша іс-шараларды үйлестіру. 5. Селекциялық жұмыстың тиімділігін бағалап, бағдарламаларға түзетулер енгізу. Білімдер: 1. Қой мен ешкі өсіруде генетика, селекция және нәсіл шаруашылығы негіздері. 2. Жануарлардың нәсілдік және өнімділік қасиеттерін бағалау әдістері мен критерийлері. 3. Селекциялық бағдарламаларды әзірлеу және жүзеге асыру технологиялары. 4. Селекциялық жұмысқа қойылатын нормативтік құжаттар талаптары. 5. Қоршаған орта мен азықтандыру жағдайларының нәсілдік қасиеттерге және өнімділікке әсері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Сыпайылық Мейірімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Мал шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы	
	5	Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі	
13. Кәсіптің карточкасы «Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі»:			
Топтың коды:	3142-0		
Қызмет атауының коды:	3142-0-010		
Кәсіптің атауы:	Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 21 тамыздағы № 307 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 22 тамызда № 19280 болып тіркелді. 15-параграф. Зоотехник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және II санатты зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес; II санатты зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және санаты жоқ зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес немесе (зоотехния) мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, орта кәсіптік) зоотехния мамандығы бойынша білім және санаты жоқ зоотехник лауазымындағы жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес; Санаты жоқ зоотехник: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша немесе зоотехния мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.		

Формалды емес және информгалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3142-0-007 - Зоотехник	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жоғары өнімді мал табынын құру бойынша селекциялық-асыл тұқымдық жұмысқа жетекшілік ету және қой мен ешкі өсіру бойынша ферманы (кешенді) ұйымдастырушылық-технологиялық басқару.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бекітілген қызмет көрсету аймағында зоотехникалық жұмыстарды және асылдандыру ісі жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және қамтамасыз ету. 2. Қойлар мен ешкілердің асыл тұқымды және тауарлық табындағы өндірістік, шаруашылық қызметінің және селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстың тиімділігін арттыру
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Бекітілген қызмет көрсету аймағында зоотехникалық жұмыстарды және асылдандыру ісі жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және қамтамасыз ету.	Дағды 1: Қой мен ешкінің тауарлы табынында асылдандыру ісі бойынша жоспарланған зоотехникалық жұмыстарды орындау	Машықтар:
		1. Қой мен ешкілердің өнімді қоймада селекциялық зоотехникалық іс-шараларды ұйымдастыру. 2. Мал шаруашылығындағы технологиялық процестерді жоспарлау және бақылау арқылы өнімділікті арттыру мен ұрпақты жақсарту. 3. Қой мен ешкілерді ұстаудың, азықтандыру мен күтудің заманауи әдістерін енгізу. 4. Азықтар, жайылымдар және басқа ресурстарды тиімді пайдалану. 5. Зоотехникалық құжаттаманы жүргізу және мал саны мен өнімділігін дұрыс есепке алу.
		Білімдер:
		1. Селекциялық шаруашылық технологиялары және қой мен ешкілерді өсіру ерекшеліктері. 2. Жануарларды азықтандыру, ұстау және күтудің қазіргі заманғы әдістері. 3. Фермадағы зоотехникалық жұмыстарды ұйымдастыру және жоспарлау принциптері. 4. Зоотехникалық құжаттаманы есепке алу және талдау негіздері. 5. Мал шаруашылығындағы қауіпсіздік нормалары мен еңбекті қорғау талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Асыл тұқымды жұмыс бойынша шаруашылық ішіндегі іс-шараларды әзірлеу	Машықтар:
Білімдер:		
1. Қой мен ешкінің асыл тұқымды жұмыс және селекция негіздері. 2. Асыл тұқымды сапаларын бағалау және ұрпақты жақсарту әдістері. 3. Асыл тұқымды шаруашылық ішіндегі регламенттер мен нормативтер. 4. Фермада асыл тұқымға қатысты жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру принциптері.		

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Қойлар мен ешкілердің асыл тұқымды және тауарлық табындағы өндірістік, шаруашылық қызметінің және селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстың тиімділігін арттыру	Дағды 1: Қой мен ешкілердің тауарлық табындағы селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстың тиімділігін қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Тауарлық қозы-қойлар мен ешкінің селекциялық-асыл тұқымды жұмысының нәтижелерін талдау. 2. Асыл тұқымды жұмыстағы әлсіз тұстарды анықтап, оларды жоюға іс-шаралар ұсыну. 3. Селекциялық-асыл тұқымды іс-шараларды ұйымдастырып, олардың орындалуын бақылау. 4. Қой мен ешкінің өнімділігі мен ұрпақ қалдыру қабілетін жақсарту үшін заманауи селекциялық әдістерді енгізу.
		Білімдер:
		1. Тауарлық қозы-қойлар мен ешкілерде селекциялық-асыл тұқымды жұмыстың принциптері мен әдістері. 2. Асыл тұқымды жұмыстың тиімділігіне әсер ететін биологиялық және шаруашылық көрсеткіштер. 3. Қой мен ешкі селекциясының заманауи технологиялары мен жетістіктері. 4. Асыл тұқымды жұмысты реттейтін нормативтік құжаттар мен әдістемелік ұсынымдар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Қой мен ешкінің асыл тұқымды табынындағы селекциялық-асылдандыру жұмыстары бойынша іс-шаралар өткізу	Машықтар:
		1. Асыл тұқымды қозы-қойлар мен ешкілердің топтарында селекциялық-асыл тұқымды іс-шараларды жоспарлау және өткізу. 2. Белгіленген тұқымдық және өнімдік белгілер бойынша жануарларды іріктеу. 3. Қозы-қойлар мен ешкілердің генетикалық және өнімдік деректерін есепке алу және талдау ұйымдастыру. 4. Асыл тұқымды тапсырмалардың орындалуын бақылау және қажет болған жағдайда жұмысты түзету.
		Білімдер:
		1. Қой және ешкі селекциясы мен асыл тұқымдылық негіздері. 2. Селекциялық-асыл тұқымды іс-шараларды өткізу технологиялары және асыл тұқымды топтарға қойылатын талаптар. 3. Асыл тұқымды жануарларды бағалау және іріктеу әдістемелері. 4. Асыл тұқымдық құжаттарды жүргізу және есепке алу ережелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Дәлдік Сыпайылық Мейірімділік Төзімділік пен еңбексүйгіштік	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРПЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРПЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРПЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРПЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРПЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Қой шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың бригадирі	
	6	Мал дәрігері	
14. Кәсіптің карточкасы «Ветеринариялық дәрігер»:			
Топтың коды:	2250-0		
Қызмет атауының коды:	2250-0-003		
Кәсіптің атауы:	Ветеринариялық дәрігер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 21 тамыздағы № 307 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 22 тамызда № 19280 болып тіркелді. 6-параграф. Ветеринар дәрігер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты ветеринар дәрігер: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) өсімдік шаруашылығы және/немесе мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және II санаттағы ветеринар дәрігер лауазымында жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес; II санатты ветеринар дәрігер: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) өсімдік шаруашылығы және/немесе мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және ветеринар дәрігер лауазымындағы жұмыс өтілі 3 жылдан кем емес; Санаты жоқ ветеринар дәрігер: жоғары білім (және/немесе бакалавр, магистратура, философия докторы PhD, бейіні бойынша доктор) өсімдік шаруашылығы және/немесе мал шаруашылығы және/немесе ветеринария бағыттары бойынша және ветеринария жұмыс өтіліне талап қойылмайды.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2250-0-001 - Ветеринар 2250-0-002 - Ветеринариялық-санитариялық дәрігер 2250-0-006 - Ветеринариялық дәрігер-консультант		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жануарлардың денсаулығын сақтау және қамтамасыз ету, қой мен ешкілердің профилактикасы және емдеу, өнімділік сапасын жақсарту.		

Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мал ауруларының және олардың пайда болу себептерінің диагностикасын жүргізу 2. Жануарлардың ауруларын емдеуді және профилактикасын жүргізу 3. Мал ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Мал ауруларының және олардың пайда болу себептерінің диагностикасын жүргізу	Дағды 1: Мал ауруларының алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Ветеринариялық-санитариялық алдын алу шараларын ұйымдастыру және өткізу. 2. Иммунизация, дегельминтизация және жануарларды өңдеу әдістерін қолдану. 3. Қора-жайлардың, жабдықтардың және жануарлардың санитарлық-гигиеналық жағдайын бақылау. 4. Жем-шөп, су сапасы мен жануарларды ұстау жағдайына ветеринариялық бақылау жүргізу. 5. Ветеринариялық құжаттаманы және алдын алу өңдеулерінің есебін жүргізу.
		Білімдер:
		1. Эпизоотология негіздері және жануарлар ауруларының жіктелуі. 2. Жұқпалы және жұқпайтын аурулардың алдын алу әдістері. 3. Ветеринариялық заңнама талаптары және аурулардың алдын алу бойынша нормативтік құжаттар. 4. Ауыл шаруашылығы жануарларының биологиялық ерекшеліктері. 5. Вакцинация, карантин және санитарлық өңдеулерді жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Жануарларға терапия жүргізу	Машықтар:
		1. Ауырған жануарларды емдеу жұмыстарын жүргізу. 2. Емдеу кезінде жануарлардың жағдайын бақылау және өзгерістерді дер кезінде тіркеу. 3. Жүргізілген емдеу мен терапия бойынша ветеринариялық құжаттаманы толтыру. 4. Жедел жағдайлар мен жарақаттар кезінде шұғыл көмек көрсету. 5. Терапия және оңалту кезеңінде жануарларға күтім жасау.
		Білімдер:
		1. Ветеринариялық препараттардың негізгі топтары және оларды қолдану тәсілдері. 2. Жануарларда жиі кездесетін ауруларды емдеу әдістері мен схемалары. 3. Терапиялық шараларды жүргізудегі асептика және антисептика ережелері. 4. Дәрілік заттарды есепке алу және сақтау тәртібі. 5. Жануарлардың физиологиялық көрсеткіштері (пульс, температура, тыныс алу). 6. Фармакология негіздері және препараттардың біріктірілген терапиядағы өзара әрекеттестігі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Эпизоотиялық жағдайға талдау жүргізу	Машықтар:
		1. Жануарлар арасында ауру жағдайлары бойынша ақпарат жинау және жүйелеу. 2. Қазіргі және мұрағаттық деректер негізінде эпизоотологиялық талдау жүргізу. 3. Жұқпалы ауру қоздырғыштарының таралу жолдары мен көздерін анықтау. 4. Эпизоотияға қарсы іс-шараларды өзірлеуге және оларды түзетуге қатысу.
		Білімдер:
		1. Эпизоотология және жануарлардың жұқпалы патологиясының негіздері. 2. Эпидемиологиялық талдау әдістері және эпизоотиялық карталарды жасау. 3. Жұқпалы аурулармен күреске арналған нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар. 4. Төтенше жағдайлар кезінде ветеринариялық қызметтермен және мемлекеттік органдармен өзара әрекет ету тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 4: Малды өлгеннен кейінгі диагностикалық союды орындау және патологоанатомиялық диагноз қою	Машықтар:
		1. Санитарлық нормаларды сақтай отырып, өлекселерге толық патолого-анатомиялық сойып тексеру жүргізу. 2. Мүшелер мен тіндердегі патологиялық өзгерістерді сипаттау. 3. Макроскопиялық өзгерістерді клиникалық деректермен салыстыру. 4. Сойып тексеру хаттамаларын және алдын ала диагноз қорытындыларын рәсімдеу.
		Білімдер:
		1. Өртүрлі жануарлар түрлерінің анатомиясы мен физиологиясы. 2. Жұқпалы және жұқпалы емес аурулар кезіндегі патоморфологиялық өзгерістер белгілері. 3. Сойып тексеру кезінде қауіпсіздік техникасы мен биохорғаныс ережелері. 4. Патолого-анатомиялық құжаттарды рәсімдеу талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Еңбек функциясы 2: Жануарлардың ауруларын емдеуді және профилактикасын жүргізу	Дағды 1: Жануарларға терапия жүргізу	Машықтар:
		1. Диагнозға, жануар түріне және дозасына сәйкес дәрілік препараттарды таңдау. 2. Ауырған жануарға күтім жасау шараларының орындалуын бақылау. 3. Жануардың жағдайының динамикасын бақылау және терапияны түзету.
		Білімдер:
		1. Негізгі ветеринарлық препараттардың фармакологиялық қасиеттері. 2. Жұқпалы және жұқпалы емес ауруларды диагностикалау және емдеу әдістері. 3. Өртүрлі емдеу әдістерін қолдануға арналған көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. 4. Зоогигиена негіздері және ветеринарлық-санитарлық талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 2: Жануарлар ауруларының алдын алу бойынша іс-шараларды жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Вакцинацияны, дегельминтизацияны және паразиттерден өңдеуді жоспарлау және жүргізу. 2. Қондырғылардың, жабдықтардың және құралдардың санитарлық тазалығын бақылау. 3. Жануарлардың ауруларын алдын алу мақсатында оларды ұстау жағдайларын бақылау.
		Білімдер:
		1. Эпизоотология және инфекциялық бақылау принциптері. 2. Жануарлардың түрі мен жасына қарай профилактикалық схема. 3. Мал шаруашылығы объектілерінің санитарлық жағдайына қойылатын нормативтік талаптар. 4. Биоқауіпсіздік және инфекциялық қоздырғыштардың енуін болдырмау әдістері.
Еңбек функциясы 3: Мал ауруларының алдын алуға және жоюға бағытталған ветеринариялық-санитариялық және профилактикалық іс-шараларды жүргізу	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 1: Емдеу-профилактикалық іс-шаралар жоспарын жасау және оның орындалуын талдау	Машықтар:
		1. Эпизоотиялық жағдайды ескере отырып, ветеринарлық алдын алу іс-шараларының кешенді жоспарын әзірлеу. 2. Жүргізілген іс-шаралардың тиімділігін талдау және қажет болған жағдайда түзетулер енгізу. 3. Жоспардың орындалуы бойынша есептік құжаттаманы рәсімдеу.
		Білімдер:
		1. Ветеринарлық-санитарлық іс-шараларды жоспарлау және жүргізу тәртібі. 2. Эпизоотиялық жағдайды және алдын алу тиімділігін бағалау әдістері. 3. Ветеринария және зоогигиена саласындағы нормативтік құжаттар талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	Дағды 2: Дезбарьерлердің жай-күйін, дезинфекция жүргізу сапасын және объектілердегі микроклимат параметрлерін тексеру	Машықтар:
		1. Объектілерде дезбарьерлердің жағдайын тұрақты түрде бақылау және тексеру. 2. Белгіленген стандарттарға сәйкес дезинфекциялық іс-шаралардың сапасын бағалау. 3. Жабық кеңістіктердегі микроклимат параметрлерін (температура, ылғалдылық, желдету) өлшеп, талдау. 4. Тексеру нәтижелерін құжаттау және анықталған бұзушылықтарды жою үшін баяндама жасау.
		Білімдер:
		1. Дезбарьерлердің құрылымы мен қызмет көрсету талаптары туралы нормативтік талаптар. 2. Дезинфекция әдістері мен құралдары, олардың тиімділігі мен қауіпсіздігі. 3. Микроклимат факторларының жануарлардың денсаулығына және дезинфекция тиімділігіне әсері. 4. Мал шаруашылығы ғимараттарындағы санитарлық қауіпсіздік ережелері мен стандарттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді

	Дағды 3: Мал шаруашылығы объектілерінде карантиндік іс-шараларды жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Жануарларды әкелу және тасымалдау кезінде карантинді ұйымдастыру және бақылау. 2. Карантиндік бөлмелер мен жануарлардың жағдайын тексеру және бағалау. 3. Карантиндік режимнің санитарлық нормалары мен ережелерін сақтауын қамтамасыз ету. 4. Карантиндік іс-шараларға қатысты қажетті құжаттарды жүргізу.
		Білімдер:
		1. Карантиндік іс-шараларды өткізу ережелері мен нормативтері. 2. Инфекциялық аурулардың таралуын анықтау және алдын алу әдістері. 3. Өртүрлі жануар түрлері үшін карантинді ұйымдастыру ерекшеліктері. 4. Карантиндік аймақтар мен процедураларға қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Ойлау икемділігі Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Дәлдік Аналитикалық ойлау Сыпайылық Мейірімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	1. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ 2. Қазақстан Республикасының «Ветеринария туралы» заңы, 2002 жылғы 10 шілдедегі № 339-II ҚРЗ 3. Қазақстан Республикасының «Жануарлар дүниесін қорғау, молайту және пайдалану туралы» заңы, 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II ҚРЗ 4. Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы, 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ 5. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» заңы, 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-I ҚРЗ 6. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 29 мамырдағы № 7-1/498 бұйрығы «Жануарларды өсіру мен өткізу қызметін жүзеге асыратын өндірістік объектілерге қойылатын ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарды бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2015 жылғы 4 тамызда № 11837 тіркелген 7. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 7-1/700 бұйрығы «Жануарларды карантинде ұстау қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2025 жылғы 6 ақпанда № 35708 тіркелген 8. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 17 маусымдағы № 239 бұйрығы «Жануарлармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы», ҚР Әділет министрлігінде 2019 жылғы 28 маусымда № 18917 тіркелген	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі
	7	Ветеринариялық бөлімше меңгерушісі

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

15. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі

Орындаушы:

Насырханова Б.К., +7 (771) 375 80 45, b.nasyrhanova@nasec.kz

16. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

«Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Жоба жетекшісі:

Насырханова Б.К.

E-mail: b.nasyrhanova@nasec.kz

Телефон нөмірі: +7 (771) 375 80 45

Орындаушылар:

Кенжегулова М.Б, +7 (775) 603 30 97, m.kenzhegulova@nasec.kz

17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 15.05.2025 г.

18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 27.08.2025 г.

19. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 27.08.2025 г.

20. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 г.

21. Болжамды қайта қарау күні: 26.10.2029 г.